Можна битися об заклад, що Гобі — одна з кращих пустель для кар'єри будь-якого святого, бо в ній є можливість відбути піст не лише протягом тридцяти днів і ночей, а, при бажанні, багато довший, зважаючи на останні рекордні цифри та на завзяття відповідних ексцентричних спортсменів.

Проте цей спорт у Гобі не розвинений.

Останнім часом зовсім не трапляється охочих живитися ящірками та акридами. Місіонери воліють подорожувати з грамофонами й усім потрібним, вважаючи, що добре харчове озброєння лише сприяє успіхам релігії.

Останній гобійський святий — преподобний Пикосвят — був викритий найганебнішим чином і був змушений відмовитись од свого спорту, хоч на меті мав побити найостанніший рекорд постіння.

Трапилось це так.

Преподобний Пикосвят, чернець кяхтинської церкви, що стоїть на самому кордоні Монголії, одного разу вирішив побити всі рекорди всіх святих рекордсменів, що були досі.

Спочатку він дав слово цілий рік проходити на руках ногами вгору.

Але перші ж його спроби стати догори ногами викликали обурення в тихому стаді парафіян і гнів церковного голови, що наклав на нього важку покуту за непристойне поводження в п'яному вигляді перед лицем церкви.

Останнє обвинувачення було цілком недоречне, бо преподобний Пикосвят був тверезий, як монгольський тарбаган, і це неправдиве обвинувачення ще більше спонукало його довести свою святість.

Після цієї невдачі преподобний Пикосвят, довго обмірковуючи всі способи, нарешті спинився на ходінні. Він ухвалив ходити безперестану з одного кінця вулиці в другий, щоб цим привернути увагу й пошану до своєї особи.

Але ходіння незабаром стомило преподобного отця. Крім того, знайшовся конкурент, що раніш за нього міг дістати чин святого. Це був кяхтинський поштар-листоноша, який, до речі, був найпаскуднішою вівцею церковної пастви. Такий конкурент був непереможний, це він викликав небажані розмови серед парафіян, які тільки те й робили, що знаходили підстави, щоб зупинити ходіння преподобного Пикосвята й поговорити з ним на дрібні буденні теми.

Довелось і цей спосіб відкинути.

Преподобний Пикосвят тоді вирішив сісти на паперті церкви й читати вголос молитов, безперервно з ранку до вечора. Сидіти вже було краще, як ходити, і не так втомлювало.

Але й тут знайшовся конкурент. Це був жебрак, юродивий Юхим Псалтирак, що йому було просто за іграшку прочитати безліч молитов, навіть не віддихнувши.

Преподобний Пикосвят спочатку вирішив був із честю витримати змагання. Арбітрами були ті самі парафіяни, що приходили й годинами дивились на обох спортсменів, підраховуючи кількість молитов і перевіряючи швидкість читання за годинником. Преподобний Пикосвят на таку ретельність парафіян навіть не сподівався, його була образила така невіра, що жебрак Юхим Псалтирак, мовляв, може перемогти його, вченого.

На диво виявилось, що Юхим Псалтирак знає 375 молитов і, коли йому не вистачає, може на біс прочитати власноутворену, в той час як у преподобного Пикосвята кількість молитов не доходила навіть сотні.

Крім того, залізна коробочка жебрака безупинно наповнялась мідяками і сріблом, а капелюх Пикосвята лежав без жодної уваги.

Нарешті останній випадок переповнив капелюх терпіння преподобного Пикосвята. Його колишній конкурент поштар одного разу підійшов до Пикосвята, уважно послухав, як той читає, голосно похвалив за ретельність і поклав йому до капелюха новенький срібний карбованець. Це так здивувало преподобного отця, що він дуже ретельно читав свої молитви цілий день і трохи не випередив свого конкурента жебрака.

Увечері на Пикосвята чекало, гірке розчарування.

Коли він цокнув карбованцем об камінь паперті, карбованець видав звук, як олов'яний ґудзик.

Він був фальшивий. Він не сміявся веселим срібним сміхом щирого срібла, він був потворний, як верблюд, і його стук нагадував стук ослячого копита об дерев'яний поміст. Більше знущання годі було придумати.

Преподобний Пикосвят, обурений до глибини душі, негайно кинув це змагання з жебраком і довгий час ходив без діла, плекаючи в серці гірке незадоволення.

Одного разу Юхим Псалтирак підійшов до нього і запропонував третину своїх прибутків з умовою, щоб змагання продовжувалось. Справа в тому, що прибутки жебрака, коли зупинилось молитовне змагання, дуже занепали. Але Пикосвят погордливо відмовився від такої нечесної угоди.

Незабаром преподобний отець вирішив віддалитися до близької від Кяхти сопки і там заслужити собі постом чин святого.

Кілька днів голодував преподобний Пикосвят, але до його житла в печері не приходив жоден доброзичливий парафіянин. Лише здорові, чорні монгольські собаки іноді прибігали до печери.

На жаль, наш Пикосвят не був людиною хороброю і не міг наслідувати святих, що знесиленою голодом рукою пестили левів і тигрів, проте він був згодний битися об заклад, що попестити монгольського собаку й вони б не відважились.

Коли зграя собак, що прийшла на прощу, трохи не з'їла преподобного Пикосвята, пропонуючи в цей найшвидший спосіб стати йому святим, він мав мужність відмовитись од такого легкого способу й довго бився з собаками здоровенним дрючком, поки в них відпала охота до Пикосвятового м'яса.

Вони пішли геть, вирішивши, що Пикосвят не такий уже смачний, щоб ризикувати своїми черепами. Як кажуть, гра не була варта свічок.

Парафіяни, довідавшись, що Пикосвят постить на сопці в печері, були навіть здивовані з такої обмеженої фантазії преподобного отця.

Під боком майже, верстов шістсот на південь, була Гобі, справжня пустеля, де він міг одразу стати святим, а він вибрав якусь звичайнісіньку сопку!..

Ці розмови й надоумили преподобного Пикосвята поселитися в пустелі, коло торговельного шляху від Улан-Батора до Калгана.

Він розташувався близько кринички, і каравани купців постачали йому їжу.

Треба сказати, що преподобний Пикосвят навіть і на думці не мав покуштувати, які на смак акриди та ящірки. На його думку і глибоке

переконання, жоден грішник, а не тільки святий, не бажав би забруднити свої вуста також нечистою їжею.

Улітку в Гобі почалася спека, й криничка висохла. Бідний Пикосвят трохи не помер, чекаючи на черговий караван.

Коли караван прийшов, він застав Пикосвята в дуже сумному стані. Купцям довелося ножем розтиснути зуби святому і влити туди трохи "свяченої води", поки він не очуняв.

Від'їжджаючи, купці лишили йому трошки їжі і дві пляшки "свяченої води".

З цього моменту й починається справжня кар'єра Пикосвята як святого.

Одного разу до юрти святого приїхав верхи старий монгол. Він пустив коня блукати, а сам завітав до святого.

Привітавшись, він сів на рогожу в юрті Пикосвята, вийняв з чобота довгу люльку, набив її дунзою, що на думку досвідчених курців нічого спільного не має з тютюном, і смачно закурив.

Пикосвят розпочав довгу проповідь про релігію, бажаючи привернути монгола до християнства. Але монгол сидів спокійно, як статуя бурхана, і нічого не розумів.

Тоді Пикосвят почав розмовляти з ним на мигах.

Це трошки розворушило байдужого монгола, й він почав посміхатися, коли Пикосвятові миги виходили дуже кумедні.

Пикосвят підіймав палець, показуючи на небо, і казав:

— Бог!

— Богдо! Богдо! — охоче згоджувався монгол.

Тоді преподобний отець став навколішки й почав хреститись. Це зовсім розвеселило монгола. Він навіть підвівся з рогожі і, б'ючи себе руками по колінках, зареготав.

Преподобний отець перестав хреститись і деякий час сидів мовчки, обмірковуючи, як вийти йому з цього прикрого становища.

Нарешті йому спала геніальна думка.

Він дістав пляшку зі "свяченою водою" і простягнув її монголові, показуючи другою рукою на небо.

— Бог! Свята!

— Богдо! Богдо! — відповів монгол, охоче взяв пляшку і притулив її до рота.

Він трохи надпив і, проковтнувши, з задоволенням покректав.

— Сайн байна! Дуже добряча свята вода! — заговорив монгол.

Потім знову випив і зі смаком сплюнув на рясу преподобного отця Пикосвята.

— Чудесна вода!

— Божественна вода!

Отець Пикосвят задоволено стежив, як монгол поволі входить у курс божественної науки.

— Свята вода! — нарешті промовив монгол і, весело посміхаючись, передав порожню пляшку Пикосвятові.

Незабаром у монгола з'явився чудовий настрій, він почав голосно сміятись, обнімати преподобного отця й щось веселе наспівувати.

Потім вийшов із юрти й, побачивши навколо себе гарячу широку рівнину, розмахнув руками й промовив:

— Їх!.. — ударивши ногою об землю.

Потім монгол закрутився як навіжений. Йому було дуже весело. Він почав присідати, крутитись, підстрибувати й виробляти ногами такі па, що на нього позаздрила б будь-яка пріма академічного балету.

— Гоп! Гоп! — вигукував монгол, викидаючи наперед ногами.

Навіть монголів кінь підійшов до юрти подивитися, що сталось.

Кінь був дуже здивований. Він весело засміявся, коли побачив карколомні викрутаси свого господаря. Він навіть хотів узятися передніми ногами за боки, як це роблять люди, коли сміються, але через те, що він був лише кінь, йому це не вдалося.

— Їх-ха-ха! — весело, до болю в животі, сміявся кінь.

— У-ха-ха! — вигукнув його господар. — Гіп! Гіп!..

Потім монгол з розгону скочив на свого коня й помчав пустелею, як вихор, поки не зник з очей преподобного отця Пикосвята.

Другого дня до юрти святого у високих малахаях під'їхало кілька монголів. Вони всі наввипередки почали просити в нього "свяченої води", але Пикосвят був мудрий отець і дав їм зрозуміти, що для бога нічого не робиться за кпигріш. Бог також вимагає нагороди. Розчаровані монголи повернули від юрти, але незабаром вони приїхали з багатими подарунками. За всі подарунки преподобний Пикосвят міг віддати лише останню пляшку "свяченої води".

Купці караванів, що проходили шляхом на Калган, охоче виміняли свячену воду на деякі дорогоцінні речі, що їм запропонував святий Пикосвят. Купці довго дивувалися з такої запасливості преподобного отця, бо він набив пляшками з свяченою водою навіть цілий маленький льох, що його вирив власноручно. Тепер він міг постачати її багатьом монголам, що бажали прилучитися до його віри. Обмін "свяченої води" на дорогоцінні речі провадився дуже успішно.

Слава про святого Пикосвята покотилася по далеких куточках Монголії, поки не докотилася до ламських храмів — дацанів, де його спільники з фаху, але вороги з переконань, — монгольські ченці-лами почали дискутувати це важливе для них питання.

Вони були потурбовані, що від них може відпасти частина вірних і перейти на бік святого Пикосвята.

Лами довідались, що принадою Пикосвята є "свячена вода".

Один перевдягнений лама за дуже великі гроші одержав пляшку цієї води з рук самого святого.

Довго гадали лами над хімічними якостями цієї води, розгадуючи її складові частини. Вся тібетська медицина та алхімія була покликана на допомогу. Спочатку гадали, що це вода з-під малого верблюденятка, потім гадали, що це суміш води з-під яка з водою гобійського тарбагана, але врешті так і не дійшли сталого висновку.

Тоді вони вдалися за порадою до далай-лами, але й цей учений муж не став їм у пригоді. Всі вони тоді пішли на пораду до самого святого Хутухти — перероджeнця бога на землі.

Після цього лише бог зміг би розгадати загадку святого Пикосвята.

Святий бурхан Хутухта довго пробував "свячену воду" на смак, поки в пляшці не лишилося трохи на самому дні. Лами мовчки сиділи й побожно стежили за маніпуляціями святого. Нарешті Хутухта з посоловілими очима від глибоких думок і з глибокою думкою від посоловілих очей урочисто промовив:

— Коли мене не зраджує святий бурхан Амітаба Ава— локітешвара, то це...

Він раптом спинився і промовив містичну формулу, якої сам не розумів.

— То це, ом-ма-ні-пад-ме-кум, це, — о святі отці, хай розірвуть на частки моє серце шуліки з Богдо-Ули, — звичайний ханшин!

Лами аж похитнулись од здивування.

— Невже ви не знаєте, що таке ханшин?

О, вони прекрасно знали, що це таке, і самі були не від того, щоб таємно споживати цей грішний божественний напій, але вони були здивовані з хитрощів та нахабства святого Пикосвята, який називав його свяченою водою і зумів запаморочити їм голови. Адже вживають часто звичайну воду, вважаючи її за ліки. Моляться на Мадонну, що її намалював художник із своєї коханки, легковажної, як вітер. І бурду, що продають по крамницях, споживають же як справжнє вино. Через це не слід дивуватись, що лами такий знайомий напій, як ханшин, не могли

відрізнити одразу від води. Можливо, що, замінюючи ним воду, вони забули, яка вона на смак.

Як раніш не здогадалися вони, що це ханшин?.. Вони не могли зрозуміти, хоч це було так просто.

— Ханшин; святі отці, — продовжував Хутухта, гадаючи, що його смиренні служки не знають цього, — повченому інакше зветься "спірітус віні", по-українському — "горілка", по-міжнародному — "водка", а по-англійськи — "віскі". Роблять його з картоплі та зі збіжжя, "ханшин" — назва китайська, і його виробляють із проса.

Питання було вичерпане, й лами розійшлися.

Коли таємницю свяченої води преподобного Пикосвята було викрито, він не зміг бути більше святим.

Він взагалі кинув свою попередню професію й відкрив ханшинну ґуральню, ставши з преподобного Пикосвята купцем першої гільдії Пикосвятом Онуфрійовичем Роздираєвим.

Велике постіння в пустелі Гобі хоч не поставило нового рекорду, але принесло величезні прибутки.